

Františkovo slovo

č. 155

Duchovní radiografie srdce

Papež: Důstojnost práce má přednost před výdělkem

O problému zla ve světě

Obětovat všechno Ježíši neznamena pohrdat tím

Křest – brána naděje

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Duchovní radiografie srdce

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnešní evangelium je známé podobenství o rozsévači (srov. *Mt 13,1-23*). Rozsévačem je Ježíš. Všimněme si, že se zde prezentuje jako někdo, kdo se nevnucuje, nýbrž nabízí; nezískává nás dobýváním, nýbrž darováním se. Trpělivě a velkodušně rozsévá svoje Slovo, které není klec ani nástraha, nýbrž zrno, které může přinést užitek. Jak? Pokud jej přijmeme.

Podobenství se tedy týká především nás. Mluví totiž spíše o půdě než o rozsévači. Ježíš podává jakousi „duchovní radiografii“ našeho srdce, která je půdou, na niž padá semeno Slova. Naše srdce může být stejně jako půda dobré a potom Slovo přináší užitek, ale může být také tvrdé a neproniknutelné. K tomu dochází, když nasloucháme Slovu, které se od nás odrazí stejně jako když padne na cestu.

Mezi dobrou půdou a cestou však existují dva mezistupně, které můžeme mít v sobě různou měrou. Prvním je *kamenitá* půda. Zkusme si ji představit: kamenitý terén je takový, ve kterém není „mnoho prstí“ (v. 5), zrno sice vzklíčí, ale nedokáže zapustit hlubší kořeny. Takové srdce je povrchní a nepřijímá Pána, chce se modlit, milovat a vydávat svědectví, ale nevytrvá, ochabuje a nikdy „nevzejde“. Je to srdce bez hloubky, kde kameny lenosti převládají nad dobrou prstí a láska je nestálá a prchavá. Kdo však přijímá Pána pouze, když se mu to hodí, nepřináší užitek.

Potom je zde poslední půda, plná trní, které dusí dobrou rostlinu. Co je oním trním? „Světské starosti a záliba v bohatství“ (v.22), říká Ježíš. Trním jsou neřesti, které odporují Bohu a dusí Jeho přítomnost. Jsou to zejména idoly světského bohatství, sobecký způsob života bažící po majetku a moci. Pokud pěstujeme toto trní, udusíme v sobě Boží růst. Každý z nás může rozpoznat svoje malé či velké trní, neřesti přebývající v srdci, více či méně zakořeněná křoviska, která se nelíbí Bohu a znemožňují mít čisté srdce. Je třeba je vytrhat, jinak Slovo nepřinese užitek.

Drazí bratři a sestry, Ježíš nás dnes vybízí, abychom pohlédli do svého nitra, děkovali za svoji dobrou půdu a pracovali na terénech, které ještě nejsou dobré. Ptejme se, zda je naše srdce otevřené, aby s vírou přijímalo zrno Božího Slova. Ptejme se, zda jsou kameny lenosti v nás ještě mnohé a velké; rozpoznajme je a pojmenujme křoviska neřestí. Najděme odvahu k pěkné *kultivaci půdy* a přinesme svoje kameny a trní Pánu ve zpovědi a modlitbě. Tak bude dobrý rozsévač Ježíš potěšen, až bude dodatečně očišťovat naše srdce odnímáním kamenů a trní, jež dusí Jeho Slovo.

Matka Boží, kterou si dnes připomínáme titulem Panna Maria Karmelská a která je nepřekonatelná v přijímání a uskutečňování Božího Slova (srov. *Lk 8,21*), ať nám pomáhá očišťovat srdce a střežit v něm Pánovu přítomnost.

17.7.2017

Papež: Důstojnost práce má přednost před výdělkem

Janov. Práce je pro člověka, a tudíž pro křesťana, prioritou, protože mu dodává čest a důstojnost. Právě klíčový pojem „důstojnost“ shrnuje nedávná promluva Svatého otce na téma práce a zaměstnanosti pronesené v janovském přístavu 27. května 2017, o které jsme tehdy z nedostatku času referovali pouze stručně.

"Je důležité uznat ctnosti pracovníků a pracovníc. Potřebují odvádět dobrou práci, protože právě to práci náleží. Někdy se smýšlí tak, že zaměstnanec pracuje dobře jenom kvůli

výdělků – to je ale hluboce neuctivé vůči pracujícím, kterým se tak upírá důstojnost práce. A ta začíná tehdy, když se pracuje dobře kvůli vlastní důstojnosti a cti." (Janov, 27.5.2017)

Práce je však pro papeže Františka zásadním tématem již od počátku pontifikátu. Dokazují to stránky apoštolské exhortace *Evangelii gaudium*, věnované mužům a ženám, kteří se potýkají s každodenní pracovní nejistotou, jejíž neblahé důsledky sytí „globalizovanou lhostejnost“ a vytvářejí „kulturu odpisu“. „Cílem není výdělek pro všechny, nýbrž práce pro všechny“, prohlásil Petrův nástupce na konci května (27.5.) v janovských ocelárnách *Ilva* před několikatisícovým publikem jejich zaměstnanců.

"Je nutné hledět bez obav, avšak zodpovědně, na technologickou transformaci hospodářství a života a nesmířit se s všudypřítomnou ideologií, podle které bude ve světě pracovat polovina či dvě třetiny praceschopných lidí, a ostatní budou pobírat sociální dávky. Musí být jasné, že skutečným cílem není „výdělek pro všechny“, nýbrž „práce pro všechny“. Bez práce pro všechny lidi totiž nebude ani důstojnost pro všechny!"

Sociální učení církve vždy nahlíželo práci jako účast na stvoření, které se denně obnovuje také díky rukám, mysli a srdcím pracujících, pokračoval papež. Mužové a ženy, kteří se živi prací, jsou „pomazáni“ důstojností, vysvětloval, avšak tato práce se nesmí stát otroctvím.

"Nikoli každá práce je dobrá – existuje příliš mnoho špatné a nedůstojné práce, v rámci ilegálního obchodování se zbraněmi, pornografie, hazardních her, či práce v podnicích, které nectí práva zaměstnanců nebo přírody. Stejně tak je špatná taková práce, která je vysoce odměňována, protože se pracuje neomezeně a zaměstnání se neodděluje od života, až se nakonec práce stane životem. Paradoxem našich společností je stále rostoucí počet lidí, kteří by chtěli pracovat, ale nedaří se jim to, a jiných, kteří pracují příliš, rádi by pracovali méně, ale nemohou, protože si je firma „koupila“. Práce se stává sestrou, když vedle ní existuje také volno, svátek. Bez svátečního času se z práce stává otroctví, byť výborně placené."

Od trvalé práce papež přešel k trvalé spotřebě. Práce stojí ve středu každé sociální smlouvy a není pouhým prostředkem ke spotřebě, zdůraznil. Pokud slevíme ze svého pojetí práce a učiníme si modlu z konzumu, zahájíme výprodej dalších sesterských hodnot – důstojnosti, úcty, svobody a cti.

"Veliká obchodní centra, otevřená 24 hodin denně, sedm dní v týdnu. Tyto nové „chrámy“ slibující spásu a věčný život, modly čirého konzumu, a tedy čiré rozkoše, jsou také důvodem pracovní krize v našich společnostech. Práce totiž obnáší pot a námahu. Bible to dobře věděla a připomíná nám to. Ale hedonistická společnost, která vidí a chce pouze konzum, nechápe hodnotu potu a námahy, a tudíž nechápe ani práci. Veškeré modloslužebnictví je prožitkem čirého konzumu – modly totiž nepracují."

Římský biskup své setkání s janovskými dělníky zakončil sekvencí „Přijď, ó Duchu přesvatý“, ale ještě předtím svým posluchačům připomenul – ve shodě s mnišskou tradicí církve – že práce je přítelkyní modlitby:

"Mnohé z nejkrásnějších modliteb našich rodičů a prarodičů se týkaly práce a byly pronášeny před prací, během ní anebo na její závěr. Práce se přátelí s modlitbou a je denně přítomna v eucharistii, jejíž dary jsou plodem země a lidské práce. Svět, který již nerozumí hodnotám a hodnotě práce, už nechápe ani eucharistii, pravou a pokornou modlitbu pracovníků a pracovníc. Pole, moře a továrny byly vždy oltáři, ze kterých stoupala krásná a čistá modlitba, již Bůh přijímal a vyslyšel. Modlitby pronášené těmi, kdo se uměl a chtěl modlit, ale také modlitby učiněné rukama, potem a námahou práce těch, kdo se neuměli modlit ústy. Bůh vždy přijímal a rovněžtak dnes přijímá také tyto modlitby."

eucharistii, pravou a pokornou modlitbu pracovníků a pracovníc. Pole, moře a továrny byly vždy oltáři, ze kterých stoupala krásná a čistá modlitba, již Bůh přijímal a vyslyšel. Modlitby

pronášené těmi, kdo se uměl a chtěl modlit, ale také modlitby učiněné rukama, potem a námahou práce těch, kdo se neuměli modlit ústy. Bůh vždy přijímal a rovněžtak dnes přijímá také tyto modlitby."

Angelus

23.7.2017

O problému zla ve světě

Drazí bratři a sestry, dobrý den! Dnešní evangelium podává tři *podobenství*, kterými Ježíš mluví k zástupům o Božím království. Zastavím se u toho prvního *o dobrém semenu a koukolu*, které ilustruje *problém zla* ve světě a zdůrazňuje *trpělivost Boha* (srov. Mt 13,24-30.36-43). Kolik trpělivosti má Bůh! Každý z nás si může říci: Kolik trpělivosti má se mnou Bůh! Podobenství se odehrává na poli a má dva protagonisty. Na jedné straně hospodář, který znázorňuje Boha a rozsévá dobré semeno; na druhé nepřítel, který představuje satana a rozsévá plevel.

Postupem času vyrostou mezi klasy koukol, k čemuž zaujímají služebníci a hospodář odlišné postoje. Služebníci by chtěli zasáhnout a plevel vytrhat, avšak hospodář, který má starost především o zachování úrody, je proti: „Ne. Jinak byste při sbírání plevele mohli s ním vytrhat i pšenici“ (v.29). Tímto podobenstvím nám Ježíš říká, že dobro a zlo se v tomto světě natolik prolíná, že je nelze oddělit a všechno zlo vymýtit. To může pouze Bůh a učiní to na posledním soudu. Nynější situace se svojí dvojakostí a nesourodostí je polem svobody. Je to pole svobody křesťanů, na kterém se obtížně cvičí rozlišování mezi dobrem a zlem.

Na tomto poli je tedy třeba s velkou důvěrou v Boha a Jeho prozřetelnost spojovat dva zdánlivě protikladné postoje: *rozhodnost* a *trpělivost*. Rozhodnost je *ochota být dobrým semenem* – to chceme všichni – všemi svými silami a proto zaujímáme odstup od zla a jeho svodů. Trpělivost znamená upřednostňovat církev, která je kvasem těsta a nebojí se ušpinit si ruce praním plen svých dětí, před církví „čistých“, která si dělá nárok předčasně soudit, kdo je v Božím království a kdo nikoli.

Pán, který je vtělená Moudrost, nám dnes pomáhá chápat, že dobro a zlo nelze identifikovat s definovanými oblastmi nebo určitými skupinami lidí: Tito jsou dobří, tito jsou zlí. Říká nám, že hranice mezi dobrem a zlem *prochází srdcem každého člověka*, prochází srdcem každého z nás, to znamená, že všichni jsme hříšníci. Mám chuť se vás otázat: Kdo není hříšník? Ať zvedne ruku.“ - Nikdo! Protože všichni jsme hříšníci. Ježíš Kristus nás svojí smrtí na kříži a svým vzkříšením vysvobodil z otroctví hříchu a dává nám milost kráčet v novém životě. Křtem nám však daroval také zpověď, protože neustále potřebujeme, aby nám byly odpouštěny hříchy. Vidět vždycky a pouze zlo, které je okolo nás, znamená, že nechceme uznávat hřích, který je také v nás.

Ježíš nás však učí vidět pole světa a pozorovat skutečnost jiným způsobem. Jsme povoláni naučit se Božím dobám, které nejsou našimi dobami, a také Božímu „pohledu“, takže díky blahodárnému vlivu rozechvělého čekání se pak to, co bylo koukolem nebo vypadalo jako koukol, může stát dobrou úrodou. To je skutečnost obrácení, perspektiva naděje!

Kéž nám Panna Maria pomáhá sbírat ve skutečnosti, která je kolem nás, nejenom špínu a zlo, ale také dobro a krásu; demaskovat dílo satana, ale především důvěřovat v Boží působení, které zúrodňuje dějiny.

Angelus

30.7.2017

Obětovat všechno Ježíši neznamená pohrdat tím

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Ježíšova promluva, která ve třinácté kapitole Matoušova evangelia sdružuje sedm parabol,

končí třemi dnešními podobenstvími o *ukrytém pokladu* (v.44), *drahocenné perle* (v.45-46) a *rybářské síti* (v.47-48). Zastavím se u prvních dvou, která zdůrazňují rozhodnutí protagonistů prodat vše, co mají, aby mohli získat to, co objevili. V prvním případě se jedná o rolníka, který náhodou narazí na poklad ukrytý v poli, na kterém pracuje. Protože mu však pole nepatří, musí je získat, chce-li se stát vlastníkem pokladu, a rozhodne se tudíž riskovat všechen svůj majetek, aby nepřišel o tuto vsutku výjimečnou příležitost. V druhém případě vidíme obchodníka se vzácnými perlami, který jako zkušený znalec objeví drahocennou perlu. Také on se rozhodne vsadit všechno na onu perlu, takže prodá všechno, co má.

Tato podobenství vyzdvihují dvě charakteristiky týkající se vlastnění Božího království: *hledání* a *oběť*. Je pravda, že Boží království je nabízeno všem – je darem, je milostí – ale není dáno k dispozici na stříbrném podnose, vyžaduje určitý dynamismus. Jde o to hledat, putovat a namáhat se. Postoj *hledání* je podstatnou podmínkou nalezení. Je třeba, aby srdce hořelo touhou dosáhnout drahocenného dobra, tj. Božího království, které se představuje v osobě Ježíše. On je ukrytým pokladem, On je drahocennou perlou. On je základním objevem, který může vnést do našeho života zásadní zvrát a dát mu smysl.

Vzhledem k nečekanému objevu si jak rolník, tak obchodník uvědomí, že stojí před jedinečnou příležitostí, kterou si nelze nechat uniknout, a proto prodají všechno, co mají. Zhodnocení nedocentelné hodnoty pokladu vede k rozhodnutí, které v sobě zahrnuje *oběť*, odpoutání a odříkání. Když jsou poklad a perla objeveny, tedy když jsme našli Pána, je třeba nenechat tento objev ležet ladem, nýbrž obětovat mu všechno. Neznamená to pohrdat tím ostatním, nýbrž podřídit to Ježíšovi a Jeho klást na první místo. Milost na první místo. Kristův učedník není někým, kdo se zřekl něčeho podstatného. Je tím, kdo našel mnohem víc, našel plnou radost, kterou může darovat pouze Pán. Je to evangelní radost nemocných, kteří byli uzdraveni; hříšníků, kterým bylo odpuštěno; lotra, kterému se otevírá brána ráje.

Radost evangelia naplňuje srdce a celý život těch, kdo se setkávají s Ježíšem. Ti, kteří se Jím nechají spasit, jsou osvobozeni od hříchu, smutku, vnitřní prázdnoty a izolace. S Ježíšem Kristem se rodí a obrozuje radost (srov. *Evangelii gaudium*, 1). Dnes jsme vybízeni rozjímat o radosti rolníka a obchodníka s perlami z těchto podobenství. Je to radost každého z nás, když objevíme útěšnou blízkost a přítomnost Ježíše ve svém životě. Přítomnost, která proměňuje srdce a otevírá nás potřebám a přijetí bratří, zejména těch nejslabších.

Modleme se na přímluvu Panny Marie, aby každý z nás dovedl dosvědčovat každodenními slovy i skutky radost z nalezení pokladu Božího království, tedy lásky, kterou nám Otec daroval skrze Ježíše.

Generální audience

2.8.2017

Křest – brána naděje

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Byla doba, kdy byly kostely orientovány k východu. Do sakrální budovy se vstupovalo branou od západu a šlo se lodí směrem k východu. Pro člověka starověku to byl důležitý symbol, jakási alegorie, která však v průběhu dějin postupně upadala. My, lidé moderní epochy, jsme mnohem méně zvyklí chápat kosmická znamení a málokdy si všimneme nějaké zvláštnosti tohoto druhu. Západ je místem, kde zachází slunce a kde umírá světlo. Avšak východ místem, kde jsou temnoty přemoženy úsvitem; odkazuje ke Kristu, Slunci vycházejícímu z výsosti na horizontu světa (srov. *Lk 1,78*).

Starobylé křestní obřady předepisovaly katechumenům, aby skládali první část vyznání víry tváří obrácenou k západu. A v tomto postoji byli dotazováni: „Zříkáte se Satana, všeho, co působí a čím se pyšní?“ – A budoucí křesťané opakovali sborem: „Zříkám!“ . Potom se obrátili k absidě, směrem k východu, kde se rodí světlo, a kandidáti křtu byli znovu dotázáni: „Věříte v Boha Otce, Syna a Ducha svatého?“ . A na to odpověděli: „Věřím!“

V moderních dobách se půvab tohoto obřadu částečně vytratil: ztratili jsme vnímavost pro jazyk kosmu. Přirozeně nám zůstalo vyznání víry skládané podle křestních otázek, které patří ke slavení některých svátostí. To zůstává co do svého významu nedotčeno. Co znamená být křesťany? Znamená hledět ke světlu, pokračovat ve vyznávání víry ve světle, i když je svět obestírán nocí a temnotami.

Křesťané nejsou zbaveni temnot, vnějších ani vnitřních. Nežijí mimo svět, avšak díky Kristově milosti obdržené ve křtu jsou muži a ženami „orientovanými“: nevěří v temnotu, nýbrž v záři dne; nepodléhají noci, ale doufají v úsvit; nejsou poraženi smrtí, ale touží po vzkříšení; nepodvolují se zlu, protože důvěřují v nekonečné možnosti dobra. Toto je naše křesťanská víra: Ježíšovo světlo, spása, kterou nám Ježíš přináší svým světlem, jež nás vyprošťuje z moci temnot.

My jsme ti, kdo věří, že Bůh je Otcem: toto je světlo! Nejsme sirotci, máme otce a naším otcem je Bůh. Věříme, že Ježíš sestoupil mezi nás, krácel naším životem a provázel především chudé a slabé: toto je světlo! Věříme, že Duch svatý prokazuje lidstvu i světu nepřetržitě dobro, a dokonce i ty největší bolesti dějin budou překonány: toto je naděje, která nás denně probouzí! Věříme, že každý cit, každé přátelství, každé dobré přání, každá láska, dokonce i ty nejdrobnější a nejvíce přehlížené jednoho dne dojdou svého naplnění v Bohu: toto je síla, která nás pohání, abychom s nadšením přijímali svůj každodenní život. A to je naše naděje: žít ve světle Boha Otce, Spasitele Ježíše a Ducha svatého, který denodenně pohání vpřed na cestě života!

Potom je zde další velmi krásné znamení křestní liturgie, která nám připomíná důležitost světla. Na závěr obřadu pak od rodičů, jde-li o dítě, anebo samotný křtěnec, je-li dospělý, obdrží svíci, rozžatou od velikonočního paškálu. Jde o velkou svíci, která je o Velikonocích přinesena do zcela ztemnělého kostela, aby manifestovala mystérium Ježíšova Zmrtvýchvstání. Od tohoto paškálu si všichni zapalí svoji svíčku a její plamen předávají druhým: toto znamení ukazuje pozvolné šíření Ježíšova Vzkříšení v životě všech křesťanů. Život církve – řeknu teď trochu silné slovo - je světelná kontaminace. Čím více Ježíšova světla my křesťané máme, tím více je Ježíšova světla v životě církve a tím živější je církev! Život církve je světelná kontaminace!

Nejkrásnějším povzbuzením, které si můžeme vzájemně dávat, je neustálá připomínka našeho křtu. Chtěl bych vám připomenout: kolik z vás si pamatuje datum svého křtu? Kdo neví, ať se zeptá na datum svého křtu svých rodičů. Den křtu je dnem znovuzrození. Dávám vám to za domácí úkol. Narodili jsme se dvakrát: poprvé přirozeně, podruhé díky setkání s Kristem v křestním obmytí. Tam jsme odumřeli smrti, abychom žili jako Boží děti v tomto světě. Tam jsme se stali lidmi, jak bychom si to sami nikdy nepředstavili. Proto máme všichni šířit vůni křížma, kterým jsme byli označeni v den svého křtu. Žije a působí v nás Duch Ježíše, prvorozeného z mnoha bratří, všech, kdo odporují nevyhnutelnosti temnoty a smrti.

Jaká milost, když se křesťan stane opravdu „*cristo-foro*“ (italsky Kryštof), to znamená „nositel Ježíše“ ve světě! Zejména pro ty, kdo procházejí situacemi zármutku, zoufání, temnot a nenávisti. Patrné je to na mnoha drobnostech: na světle, které křesťan střeží ve svých očích, na zázemí klidu, který není narušen ani ve dnech největších komplikací, na ochotě znovu začínat láskou, i po mnoha prožitých zklamáních. Až se jednou bude psát historie našich dnů, co bude řečeno o nás? Že jsme byli schopní doufat anebo jsme kladli svoje světlo pod vědro? Budeme-li věrní svému křtu, budeme šířit světlo naděje, Boha. Křest je počátkem naděje, Boží naděje, takže můžeme předávat budoucím generacím důvody života.

Nezapomeňte na svůj domácí úkol, připomenout si datum svého křtu!